

Landschaps- en natuurparken wat moeten we hiermee?

Lieven De Stoppeleire

Het is een kritische titel maar geeft mee wat er leeft op het terrein bij de landbouwers!

Vanuit het ABS hebben we in eerste instantie nergens ons 'handtekening' gezet om actief een voorstel te steunen. Het was voor ons te onduidelijk wat de uiteindelijke doelstellingen zijn op korte, middellange en lange termijn. We weten ondertussen wat de impact van aanduidingen kan zijn op lange termijn als we kijken naar de aanduidingen van habitatgebieden, om er maar eentje te noemen. We willen graag het juridisch kader kennen om te kunnen inschatten wat de bedoelingen zijn van deze aanduidingen.

Om de spreiding weer te geven kunnen we onderstaande kaart aanreiken. Wat natuurlijk opvalt is de intensiteit in de provincie Limburg. Dat er een grote bezorgdheid is bij onze leden in Limburg is dan ook meer dan terecht.

Nu de selectie gekend is van welke kandidaten nu een jaar de tijd hebben om een masterplan te maken, moeten we ons de vraag stellen hoever we mee kunnen gaan in al deze dossiers.

Vandaag moeten we dus keuzes maken voor elk gebied of/ en hoever we hieraan kunnen meewerken.

Vanuit het ABS zien we een fundamenteel verschil rond hoe we tegenover landschaps- en nationale parken moeten staan. In landschapsparken moet de landbouw de motor zijn van de regio en zo ook erin gewaardeerd worden. Hier moet dus met een open vizier van alle sectoren naar gekeken worden. Het kan niet zijn dat we er een gevoel zouden aan overhouden dat we niet meer welkom zijn in deze regio's.

Voor de nationale parken is het verhaal anders en daar moet vanuit gegaan worden dat onze aanwezigheid onder enorme druk komt te staan. Zo zullen we de gesprekken ook aangaan hoe het verder moet met de nog aanwezig landbouwers en hun bedrijven.

Landschapsparken, een kans voor landbouw?

In de openruimte waar vandaag de geselecteerde landschapsparken aanwezig zijn, speelt landbouw een onmiskenbaar belangrijke rol. Die speelt ze vandaag, maar deze zal ze ook spelen in de toekomst. Dit is een eerste erkenning die we moeten krijgen in de verdere gesprekken.

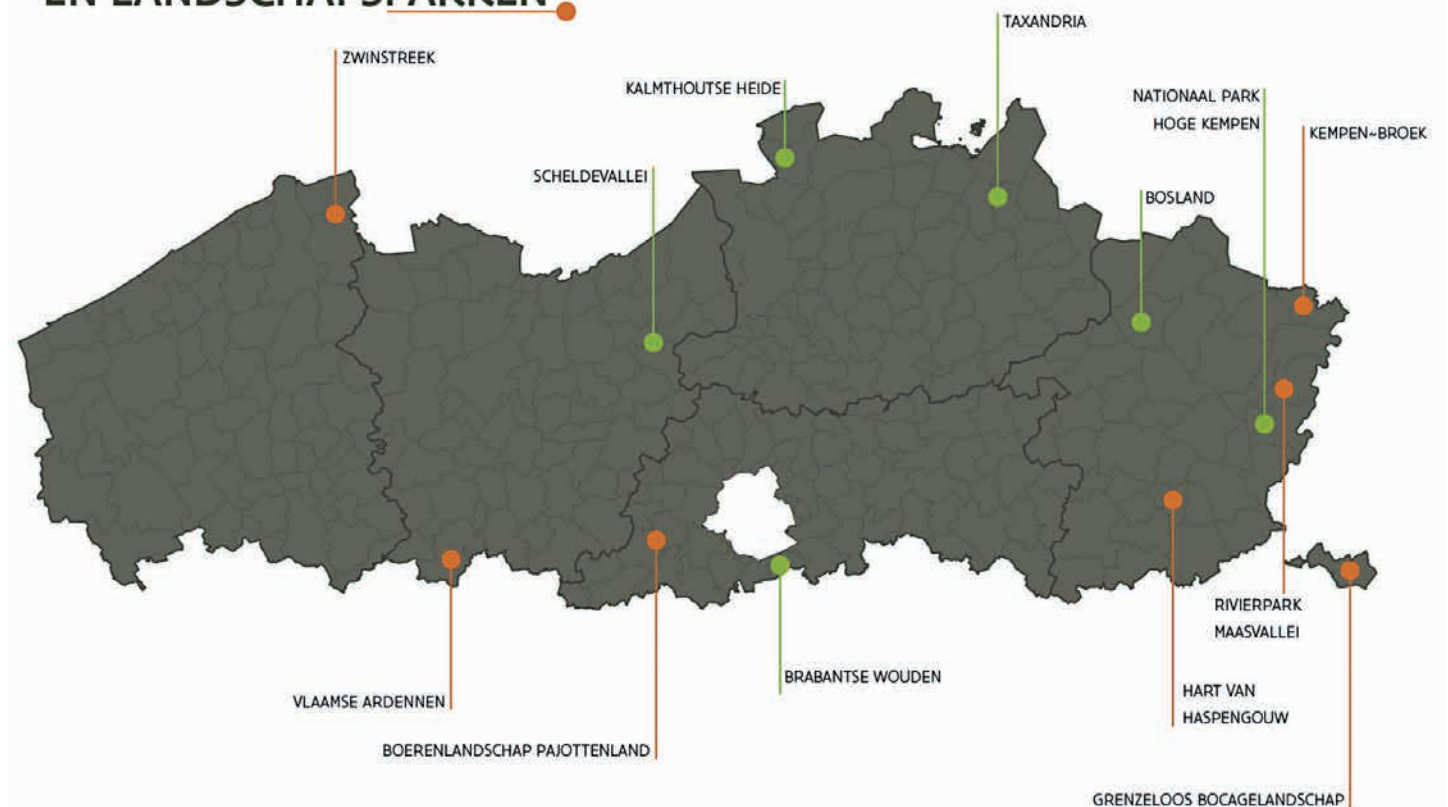
Volgende kandidaten zijn geselecteerd:

1. Boerenlandschap Pajottenland
2. Grenzeloos bocagelandschap Voeren
3. Hart van Haspengouw
4. Kempen Broek
5. Rivierpark Maasvallei
6. Vlaamse Ardennen
7. Zwinstreek

Uit bovenstaande selectie moeten dan tegen het voorjaar van 2023 een keuze gemaakt worden voor de oprichting van 3 definitieve landschapsparken.

Wat belangrijk is in elk van bovenstaande kandidaten is de erkenning van de onafhankelijke landbouwbedrijven die gevestigd zijn in de gebieden. De landbouw is historisch vergroeid in de gebieden en hebben er mee voor gezorgd dat lokaal voedselvoorziening, maar ook de landschapskwaliteit, er vandaag nog aanwezig is. Die waardering moet eerst uitgesproken wor-

GESELECTEERDE KANDIDATEN NATIONALE PARKEN EN LANDSCHAPSPARKEN

den vooraleer er verder kan gewerkt worden aan het opmaak van een masterplan. In de reeds gevoerde gesprekken is er wel een erkenning maar wat vooral opvalt zijn de punten die aangestipt worden in de juryverslagen. Vanuit het ABS gaan we ervan uit dat de lokale coalitie de krijtlijnen uitzet ongeacht wat er in het juryverslag staat. Het is niet aan de hogere overheid of experts om te bepalen wat er in de landschapsparken wel of niet kan in kader van landbouwpraktijken. Hier zullen we nauwgezet op toezien.

De begeleiding van de opmaak van de masterplannen zal dan bijzonder belangrijk zijn om er terug een goed gevoel voor te krijgen. Een uitdaging alvast voor 2022!

Het juryverslag van de kandidaten vind je terug op de website van VLM

www.vlm.be/nl/nieuws/Pages/Nog-13-kandidaten-voor-titel-landschapspark-of-nationaal-park.aspx

Voorwaarden voor een landschapspark zijn de volgende:

- Minimaal 10.000 ha groot.
- Een logisch en dynamisch landschappelijk geheel vormen
- Minstens 35% van het gebied is landschappelijk erfgoed
- Minstens 70% is open ruimte
- Een hoge mate van verwevenheid tussen landbouw en natuur
- Minstens 15% moet natuur zijn (SBZ, groene bestemmingen)
- Het gebied heeft een unieke belevingswaarde en internationale uitstraling

Nationale Parken Vlaanderen

Een niet evidente ontwikkeling zijn de Nationale Parken waar rond gewerkt moet worden. De 6 geselecteerde Parken zijn;

1. Bosland
2. Brabantse Wouden
3. Hoge Kempen (bestaande)
4. Kalmthoutse Heide
5. Scheldevallei
6. Taxandria

Een Nationaal Park Vlaanderen is een erkend, geografisch af-

gebakend gebied van voldoende grootte omvang met een uitzonderlijke natuurwaarde en een internationale uitstraling. Het beheer is gericht op het bereiken van een duurzame bescherming en ontwikkeling van landschap ecologische processen en de bijhorende ecosystemen, habitats en soorten tezamen met de gebiedscoalitie. Het unieke natuurlijke milieu, landschap en erfgoed bieden mogelijkheden tot toeristisch recreatieve ontwikkeling en promotie, echter steeds binnen de draagkracht van de natuur en haar omgeving.

Volgende voorwaarden gelden voor een nationaal Park:

- Minimaal 5.000 ha groot (natuurkern) bij aanvang, doorgroeit binnen 20 jaar naar 10.000 ha natuurkern
- Onderscheidende en unieke natuurwaarde en natuurkwaliteit
- 50% van het gebied heeft na 10 jaar de reservaatstatus, na 20 jaar is dat minimaal 75%.
- >50% van de natuurkern is biologisch waardevol of zeer waardevol volgens de BWK (Biologische Waarderingskaart)
- Het gebied heeft een unieke belevingswaarde en internationale uitstraling
- Het gebied biedt kansen om toeristisch ontsloten te worden met respect voor de draagkracht van de natuurwaarden.

Bij een nationaal park gaan we ervan uit dat de landbouwactiviteiten ter discussie staan en zo zullen we ook de houding aannemen in de gesprekken.

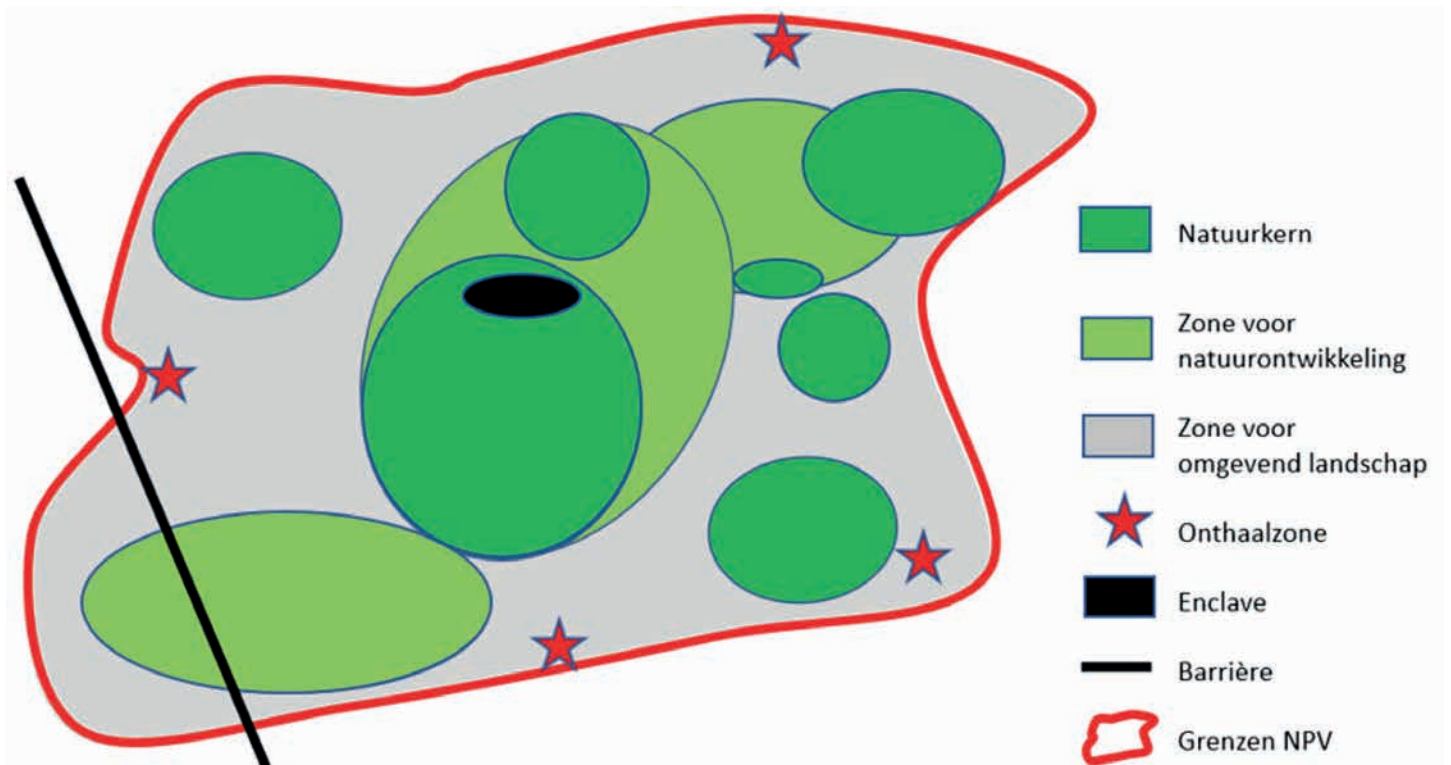
Wanneer we landbouw in een enclave hebben zal die aan dermate veel strenge milieukundige randvoorwaarden moeten voldoen zodat gangbare landbouwactiviteiten uitgesloten zullen worden.

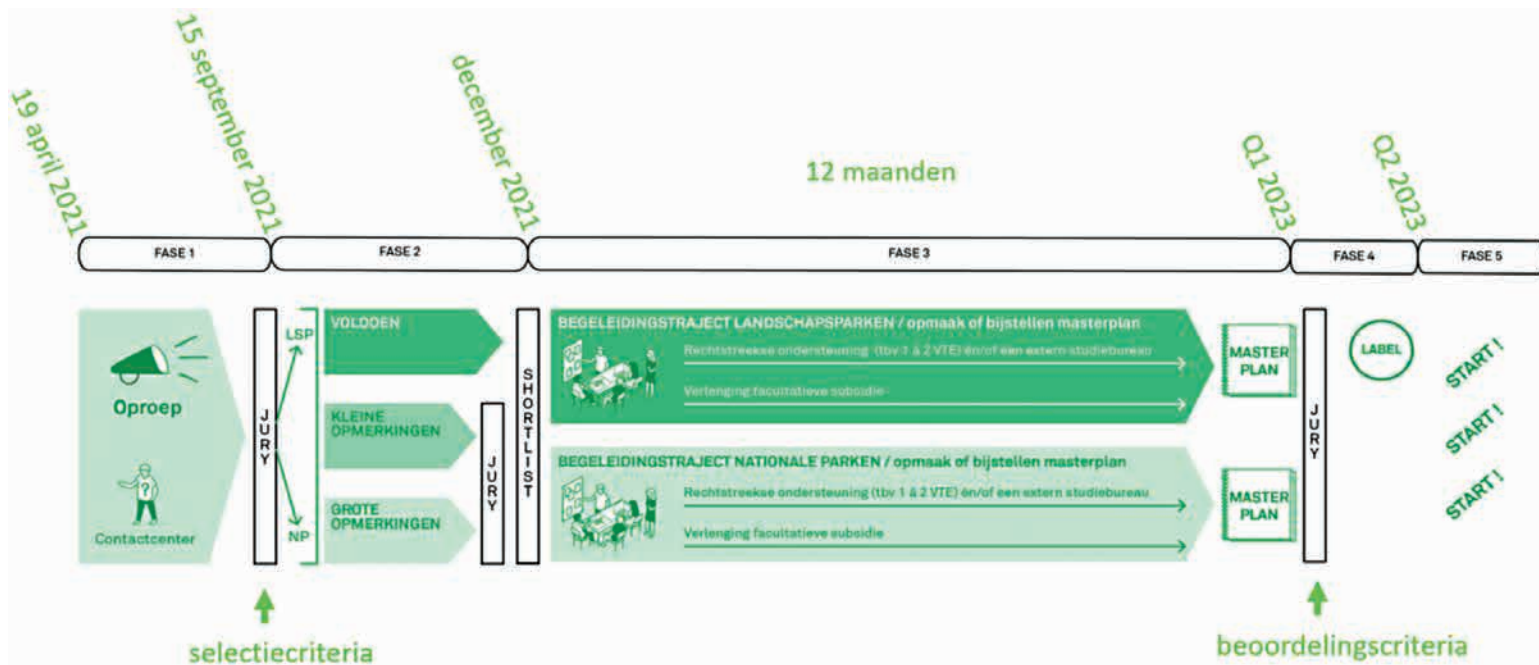
De figuur duidt schematisch wat we mogen verwachten. Duidelijk is dus ook dat omliggende landbouw het er niet gemakkelijk zal hebben. Dit moet juist uitgesproken worden in de lokale werkgroepen. We moeten weten waar we ons aan moeten verwachten om te kunnen inschatten wat de impact op landbouw en de landbouwbedrijfsvoeringen zijn.

Bijkomende info kan je vinden op

www.natuurenbos.be/nationaleparkenvlaanderen

Het wordt ook hier een uitdaging om te beoordelen wat de gevolgen zijn zonder juridisch kader.

De figuur hierboven duidt het proces aan die doorlopen moet worden voor de definitieve aanduidingen voor zowel de landschaps- als nationale parken.

Nog een frappant gegeven is er rond de kandidatuur van TAXANDRIA. Hier was een negatieve evaluatie door de jury, maar toch is deze weerhouden geweest. Ook hier hebben we een grote bezorgdheid over de evolutie in deze regio.

En nu?

Zoals zo veel verschillende dossiers die vandaag in Vlaanderen moeten behandeld worden, zullen ook deze vele nieuwe beleidsinitiatieven terug onze aandacht moeten krijgen. Dit om vooral enerzijds bij de landschapsparken er voor te zorgen dat de gebiedscoalities ten volle begrijpen dat openruimte of buitengebied op vele vlak troeven heeft, maar waar ook in geleefd en gewerkt wordt.

In deze gebieden staat landbouw zeer dicht ook bij de mens en is o.a. voedselproductie ook een ecosysteemdienst die alle belang heeft. Er moet dus gestreefd worden naar het wederzijdse respect en erkenning voor elk zijn doelstelling zonder een nieuwe invulling dwingend te maken.

Met een open geest de uitdaging aangaan is onze opdracht met de gezonde achterdocht met de geschiedenis in ons achterhoofd.

Anderzijds is het voor de nationale parken ons inziens een ander verhaal. Hier wordt gestreefd naar gebieden en vooral naar oppervlaktes die bijna onhaalbaar zijn. Ook de functie landbouw zal er zwaar onder druk komen te staan. Zeker bij nationale parken moet het juridische kader snel naar boven komen om de volledige context goed te begrijpen. Bij de landschapsparken mag er geen juridische consequentie getolereerd worden naar de bestaande actoren zoniet zal dit voor ons onaanvaardbaar zijn.

Het zal dus noodzakelijk zijn om aan alle gebiedscoalities die geselecteerd zijn duidelijk te maken dat er transparant moet gesproken worden met de landbouwers en ook geluisterd wordt naar de verwachtingen van de landbouwsector in deze gebieden. Wat betreft de nationale parken zullen deze gesprekken niet gemakkelijk zijn omdat hier vooral naar een eliminatie gaat van de aanwezige landbouw. Hier mag niet rond de pot gedraaid worden en moet de juiste bedoeling onmiddellijk uit-

gesproken worden met terzelfder tijd hoe we deze landbouwers gaan tegemoetkomen met de mogelijk opgelegde beperkingen!

Open ruimte of het Vlaamse buitengebied is hot geworden

Het Vlaamse buitengebied is hot geworden voor de Vlaamse bevolking. Recreatie, paardenweides, natuurdoelstellingen, enorme tuinen en zo veel meer.

Dat men zou vergeten dat voedselproductie onontbeerlijk is en dit zeker in Vlaanderen waar de kwaliteit van de productiegronden subliem is.

Wat opvalt sinds vorige week is de mediacampagne in kader van de bosteller. De 4.000 ha die deze legislatuur er bij moet komen betekent eigenlijk een verder realisatie van de bosdoelstelling in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. Vandaag wordt dit door minister Demir in de doelstelling van 4.000 ha gegoten maar natuurlijk kent dit al een geschiedenis van 1997. Wat wel nieuw is, is de druk om grond in handen te krijgen om deze doelstelling te realiseren maar ook de oproep naar de brede bevolking.

Vele vergeten hierbij dat er regels zijn in Vlaanderen die moeten gerespecteerd worden om geen verdere versnippering te krijgen. Ook wordt al eens vergeten dat goeie landbouwgronden/graslanden ook een ecosysteem zijn en dat er steeds goeie afwegingen moeten gemaakt worden.

Deze boodschap ontbreekt vandaag in de communicatie naar de brede bevolking. Vandaag komt het over als dat de landbouw de gronden niet ter beschikking wil stellen. Natuurlijk zijn onze bedrijven afhankelijk van de toegang tot grond en zouden we moeten kunnen rekenen op deze gronden anders kan een bedrijf niet een duurzame onderneming worden. Wat ook belangrijk en niet te onderschatten is, is dat landbouwers geen uitwijkmogelijkheden hebben gezien de gronddruk in Vlaanderen. Mocht hier beter beleid rond gevoerd worden in de open ruimte, zoals beschreven in het artikel van vorige week in De Drietand, zou het vlotter gaan om enerzijds de doelen te realiseren in de daarvoor aangeduide gebieden en anderzijds de voedselproductiegronde gevrijwaard worden voor de onafhankelijke familiale landbouw.